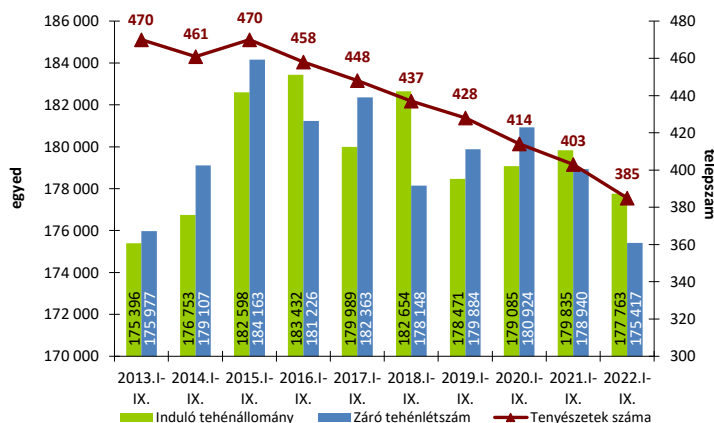
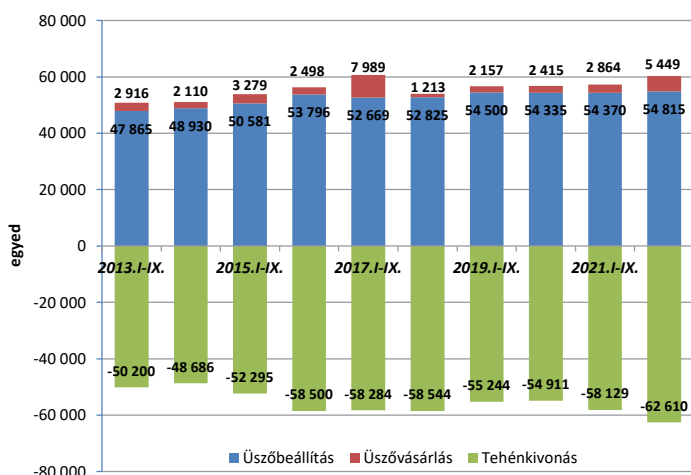

1. ábra Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2013-2022. I-IX. hó)

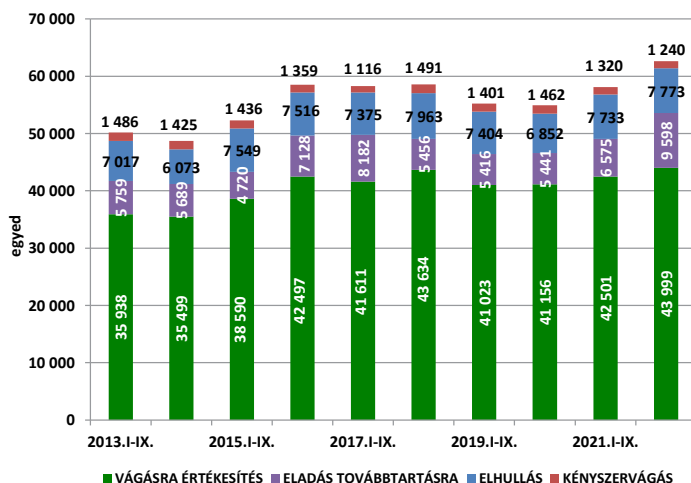
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tenyészetek száma 2022 szeptemberében 18-cal (-4,5%) kevesebb volt, mint 2021 szeptemberében. A termelésellenőrzött tenyészetek számának csökkenése folytatódott, és szeptemberben további 2-vel (-0,52%) csökkent az előző hónaphoz képest. 2022. szeptember végén 3.523-mal kevesebb (-2,0%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma az elmúlt 10 év alatt jelentősen, 18,1%-kal (-85) kisebbedett, és a tenyészetek csökkenésének üteme nem változik. Ugyanakkor 2013 szeptembere óta a záró tehénlétszám csak kismértékben zsugorodott (-560 egyed, -0,3%), így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 456-ra emelkedett.

2. ábra Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2013-2022. I-IX. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2021-ről 2022-re – egy év alatt – enyhén csökkent (-2.072 tehen; -1,2%), és az állomány 2022 első kilenc hónapjában tovább zsugorodott (-2346 egyed; -1,3%). 2022 első kilenc havában a tehénkivonások száma nőtt (+4.481 egyed; +7,7%), de nagymértékben emelkedett az üszővásárlások száma is (+2.585 egyed; +90,3%) a 2021. szeptember végi értékekhez képest. Viszont az állománypótlás szempontjából meghatározó üszőbeállítások száma csak enyhén nőtt az 1 évvel ezelőttihez képest (+445 egyed; +0,8%), így az év első kilenc hónapjában az állománykivonás nagysága összességében meghaladta az állománypótlását.

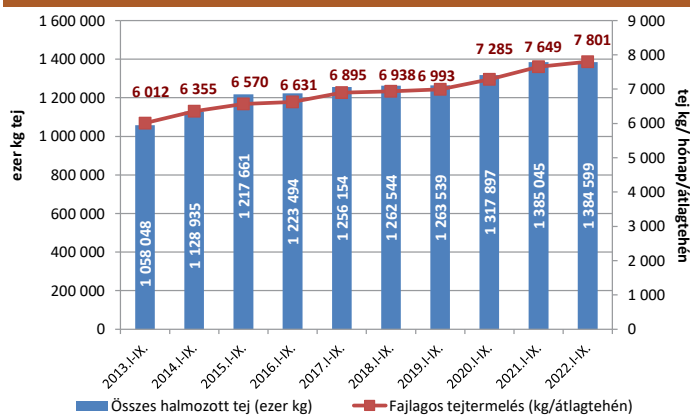
3. ábra A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2013-2022. I-IX. hó)

2022 első kilenc havában az állományból kivont tehenek 70,3%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 43.999 volt), 12,4%-át (7.773 egyed) az elhullás tette ki, a tehénkivonások 2,0%-áért (1240 egyed) pedig a kényszervágás volt felelős, amelyek inkább alacsony aránynak számítanak. Ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya elérte a 15,3%-ot (9.598 egyed), amely kimagasló aránynak tekinthető. 2022-ben az induló tehénállomány 24,8%-át selejtezték, 0,7%-át kényszervágták, 4,4%-a elhullott és 5,4%-át továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 35,2%-át vonták ki a termelésből, ami az elmúlt 10 év legmagasabb tehénkivonási aránya az év első kilenc hónapjában.

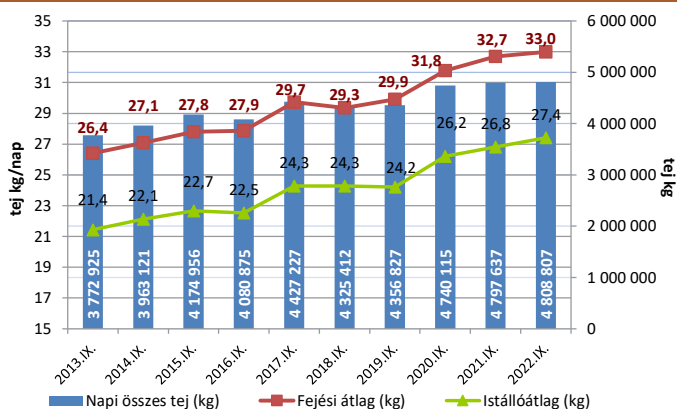

4. ábra Összes halmazott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2013-2022. I-IX. hó)

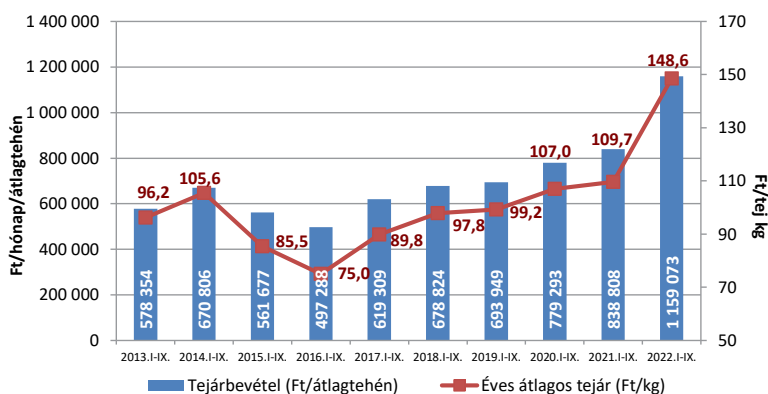
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehének összes halmazott tejtermelése 2022 első kilenc hónapjában gyakorlatilag stagnált (-0,446 millió kg; -0,03%) 2021 hasonló időszakához képest, és megközelítette az 1385 millió kg-ot. A vizsgált időszakban a fajlagos tejtermelés enyhén emelkedett, és elérte a 7.801 kg-ot (+152 kg; +2,0%), ami az elmúlt 10 évben rekordnak számít. 2013 és 2022 szeptembere között a fajlagos tejtermelés növekedése 29,8%-os (!) volt (+1789 kg), míg az összes halmazott tejtermelés még nagyobb mértékben, 326,5 millió kg-mal (+30,9%) emelkedett.

5. ábra Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2013-2022. IX. hó)

2022 szeptemberében a napi összes tejtermelés a tavalyi év szeptemberi termeléséhez viszonyítva kismértékben, 4,8 millió kg-ra nőtt (+11,2 ezer kg, +0,2%), ami így az elmúlt 10 év legnagyobb értékének felel meg. Emellett mind a fejési átlag (+0,29 kg, +0,9%), mind az istállóátlag nőtt (+0,60 kg, +2,2%). Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés több mint 1 millió kg-mal lett több (+27,5%), a fejési és istállóátlag 6,58, ill. 5,97 kg-mal nőtt (+24,9%, ill. +27,8%) az első kilenc hónapban, ami igen jelentős emelkedésnek tekinthető.

6. ábra Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2013-2022. I-IX. hó)

A tehemenkénti tejárbevétel 2022 első kilenc havában mintegy 1,16 millió Ft volt átlagosan, 38,2%-kal nőtt 2021 hasonló időszakához képest és az elmúlt 10 év messze legnagyobb első kilenc havi nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés 2,0%-os és a tej árának 35,5%-os (!) növekedésében keresendő. 2013 hasonló időszakához viszonyítva a nominális tejárbevétel megduplázódott, 100,4%-kal nőtt, aminek oka a fajlagos tejtermelés 30,9%-os és a tej árának 54,4%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej átlagos havi felvásárlási ára tovább emelkedett, és szeptemberben már meghaladta a 180 Ft/kg-ot (több mint 65%-os növekedés egy év alatt), így 2022 első kilenc havában a nyerstej átlagos felvásárlási ára megközelítette a 150 Ft/kg-os árszintet. A nyerstej kiviteli ára is – a gyenge forint által támogatva – tovább növekedett, és elérte a 210 Ft/kg-ot, így több mint 15%-kal meghaladta a hazai termelői átlagát. A forintban jelentős emelkedés ellenére a hazai nyerstej felvásárlási ára euróban még mindig jelentősen elmarad az uniós átlagától, és számos uniós

tagországban jóval nagyobb mértékű volt a nyerstej árának emelkedése egy év alatt. A globális és az európai uniós piacon a nyerstej árak tovább növekedtek, de a főbb tejtermékek értékesítési és tőzsdei árai már jellemzően stagnálnak vagy enyhén csökkennek. Az Eurostat adatai szerint az Európai Unión belül Magyarországon drágultak a legnagyobb mértékben – több mint egyharmadával – az élelmiszerek egy év alatt (az EU országokban átlagosan 14,3% volt az élelmiszer-infláció 2021 augusztusától 2022 augusztusáig). A drágulás hazánkban különösen 2022-ben gyorsult fel, ami azt jelenti, hogy számos élelmiszer ára idén többet drágult, mint az előző 20 évben összesen (!). A tejtermékeknel különösen nagy a fogyasztói árak növekedésének üteme, a trappista sajt ára 75-80%-kal, de az ömlesztett sajtoké is több mint 60%-kal nőtt, míg a joghurtok ára csaknem 60%-kal, de a túró, a tejfő, a vaj és a friss tejek ára is több mint 50%-kal drágult egy év alatt. A világ- és a hazai gazdaságban meglévő számos kockázati tényező miatt az árak stabilizálódása várhatóan 2023-ra tolódik, és egyelőre a hazai nyerstej árak emelkedése is valószínűleg folytatódni fog.

